

Més llums que ombres

**INTERVENCIÓ FARMACÈUTICA
PER A L'ABORDATGE DEL
FUMADOR DES DE LA
FARMÀCIA COMUNITÀRIA**

**Mercè Barau Germès
PINEDA 17 de maig del 2018**

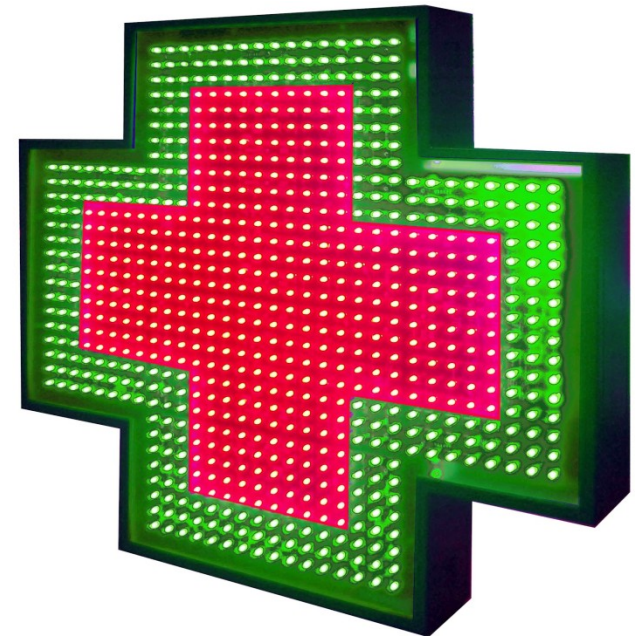
Dades sobre el consum de tabac a Catalunya

- A Catalunya el consum de tabac continua baixant, des d'un 33,7% al 1990 fins a un 24,7% el 2016, però encara **fumen gairebé 1,5 milions de persones** de 15 anys o més.
- **1 de cada 5 embarassades fuma.**
- **Cada any, al voltant de 70.000 persones deixen de fumar a Catalunya.**

CONSULTA PER PROBLEMES DE SALUT

- CONFIANÇA
- ACCESSIBILITAT
- CAPIL.LARITAT
- FORMACIÓ
- LOGÍSTICA
- CONNEXIÓ EN RED
- ESTRUCTURA COL.LEGIAL

MEDICACIÓ

- **Es important conèixer** els medicaments que pren el fumador, de manera crònica o esporàdica, la pauta prescrita i, si cal, alguna observació rellevant.

COMPONENTS DEL TABAC RESPONSABLES DE INTERACCIONS AMB MEDICAMENTES

- **Hidrocarburs policíclics aromàtics (HAP)**
- Amines aromàtiques
- Metalls pesats
- **Nicotina**
- Monòxid de carboni

INTERACCIONS FARMACOLÒGIQUES

- **Farmacodinàmiques**

Aquestes interaccions són degudes en gran part a les accions de la **nicotina**.

INTERACCIONS FARMACODINÀMIQUES

■ Metadona

La majoria dels pacients tractats amb metadona també fumen.

La nicotina afecta el sistema opioide endogen potenciant el seu efecte.

La metadona, d'altra banda, disminueix la síndrome d'abstinència de la nicotina.

En pacients que estan tractant de deixar de fumar podria ser contraproduent disminuir simultàniament la dosi de metadona.

INTERACCIONS FARMACODINÀMIQUES

■ Anticonceptius orals

Fumar augmenta la probabilitat de patir efectes secundaris causats pels anticonceptius orals combinats, especialment, tromboembolisme, ictus isquèmic i infart de miocardi.

Els anticonceptius hormonals estan contraindicats en dones a partir dels 35 anys que fumin més de 15 cigarrets diaris.

INTERACCIONS FARMACOLÒGIQUES

- **Farmacocinètiques - ABSORCIÓ**
- **Insulina**

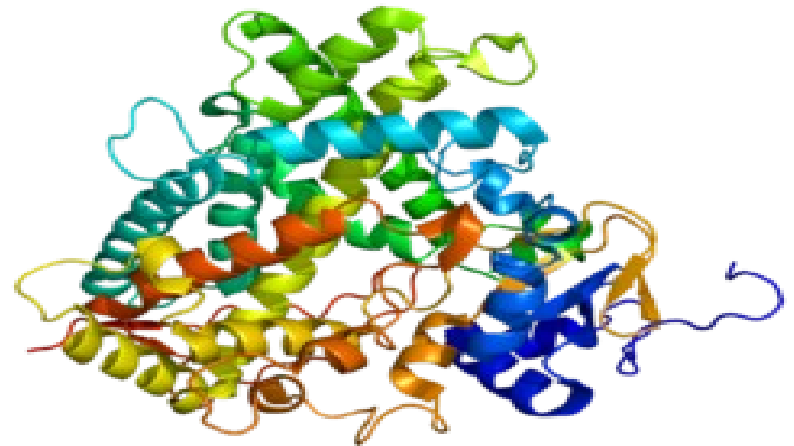
El fumador presenta unes alteracions en el metabolisme dels greixos desenvolupant una major insensibilitat a la insulina o alteració de la tolerància a la glucosa. Fumar augmenta l'estrès oxidant, causa inflamació i redueix el flux de sang cap als músculs.

Citocrom P450

Tot i la gran quantitat d'enzims del citocrom P450, s'ha vist que són les famílies del citocrom P450 (CYP1, CYP2 i CYP3) les que intervenen en la major part de les biotransformacions dels fàrmacs.

**El CYP1A està regulat pel
receptor de hidrocarburs aromàtics
i la seva expressió
és altament induïble.**

Citocrom P450

Els enzims CYP1A humans metabolitzen nombrosos medicaments com la *cafeïna* o la *teofil·lina*, *clorpromazina*, *clozapina*, *estradiol*, *flecaïnide*, *fluvoxamine*, *haloperidol*, *imipramina*, *olanzapina*, *propanolol*, *warfarina*.

Es coneix que la seva metabolització es veu incrementada en un 30-100% en el fumadors en comparació als no fumadors.

FITXA DE PACIENT

- Després de deixar de fumar, pot disminuir l'aclariment de medicaments metabolitzats per aquest enzim.
- Per tant, quan una persona deixa de fumar pot ser necessari ajustar la dosi d'alguns medicaments.
- Els efectes inductors enzimàtics del fum del tabac no s'han observat quan s'administra nicotina com a TSN.

BUPROPIÓ, VARENICLINA

ALTRES MEDICAMENTS PER DEIXAR DE FUMAR DE PRESCRIPCIÓ MÈDICA

Davant una prescripció del metge d'algun tractament per deixar de fumar, ja sigui un tractament de substitució de nicotina com de bupropió, vareniclina o d'altres medicaments, el farmacèutic dispensa el medicament segons el **protocol de dispensació**, és a dir, verificant que sap per a què serveix, quina quantitat n'ha de prendre, quan, com i fins quan ha de seguir el tractament.

Butlletí de Farmacovigilància

Vol. 1

Butlletí de Farmacovigilància de Catalunya

Vareniclina p
deshabitua

Agencia Española de Medicamentos y Productos Sanitarios

VARENICLINA

Fecha de

COMUNICACIÓN SOBRE RIESGOS DE MEDICAMENTOS

Ref: 2001/04
30 de mayo de 2001

NOTA INFORMATIVA

BUPROPION Y RIESGO DE CONVULSIONES: CAMBIOS EN LA INFORMACIÓN DE SEGURIDAD DEL PRODUCTO

Especialidades Farmacéuticas:
Zyntabac (Glaxo Wellcome S.A.)
Quomen (Dr Esteve)

El uso de bupropión como tratamiento de ayuda en la deshabituación tabáquica, se autorizó en España en julio del año 2000.

Bupropión actúa a través de la inhibición neuronal selectiva de la recaptación de la nicotina y dopamina, lo cual explica tanto su eficacia terapéutica como el perfil de efectos secundarios descrito con el uso del producto.

El tratamiento con bupropión es la posible alternativa a la nicotina, ya que ha demostrado ser eficaz y seguro.

COMUNICACIÓN SOBRE RIESGOS DE MEDICAMENTOS PARA PROFESIONALES SANITARIOS

Ref: 2008/01
9 de enero de 2008

NOTA INFORMATIVA

VARENICLINA (CHAMPIX®): REVISIÓN DE LA INFORMACIÓN DE SEGURIDAD EN EUROPA

Vareniclina (Champix®) es un nuevo medicamento de uso bajo prescripción médica, indicado en adultos para dejar de fumar. Fue autorizado en septiembre de 2006 mediante un procedimiento de registro centralizado europeo y se encuentra comercializado en España desde enero de 2007.

Ante a su comercialización en Europa, se han notificado casos de síntomas depresivos que incluían intentos de suicidio, en pacientes que recibían tratamiento con vareniclina.

Al dejar de fumar se puede asociar con síntomas depresivos y estos pueden incluir la pérdida de peso, es difícil conocer si esta sintomatología puede deberse al medicamento, a la ausencia de ambos factores. Por este motivo el Comité de Medicamentos de Uso Humano de la Agencia de Medicamentos (EMA) ha llevado a cabo una amplia revisión de la información del producto (ficha técnica y prospecto) con objeto de proporcionar a los pacientes que se ha notificado la aparición de sintomatología depresiva al dejar de fumar con vareniclina, y que esta sintomatología puede deberse a la falta de información de seguridad.

Preguntas y respuestas de la EMA en su página web

Agencia de Medicamentos y Productos Sanitarios

Prescripción médica.

Síntomas depresivos.

Notes informativas

- ❑ 2001 Bupropió i risc de convulsions
L'administració concomitant de medicaments que disminueixen el llindar convulsiu suposa un factor de risc.
- ❑ 2008 Vareniclina notificació de casos de símptomes depressius amb ideació i comportament suïcida.
- ❑ 2011 Vareniclina avaluació d'un nou anàlisi sobre reaccions cardiovasculars.

SEGUIMENT FARMACOTERAPÈUTIC

Problemes relacionats amb la medicació

■ Reaccions adverses

- L'administració concomitant de medicaments que disminueixen el llindar convulsiu suposen un factor de risc per a l'aparició de convulsions.

Entre aquests medicaments es troben els antipsicòtics, antidepressius, teofilina, esteroides sistèmics, antimalàrics, tramadol, antibiòtics quinolònics, antihistamínics sedants.

VARENICLINA

- S'han notificat casos de símptomes depressius que inclouen ideació / comportament suïcida, en pacients que rebien tractament amb vareniclina.

Atès que el fet de deixar de fumar es pot associar amb símptomes depressius i aquests poden incloure la ideació o intent de suïcidi, és difícil conèixer si aquesta simptomatologia es deu al medicament, a la situació de deixar de fumar o ambdós factors. Per aquest motiu, el Comitè de Medicaments d'Ús Humà (CHMP) de l'Agència Europea de Medicaments (EMA) ha dut a terme una àmplia revisió de la seguretat de vareniclina.

EAGLES

Evaluating Adverse Events in a Global Smoking Cessation Study

Anthenelli, R.M.; Benowitz, N.L.; West, R.; St Aubin, L.; McRae, T.; Lawrence, D.; Ascher, J.; Russ, C.; Krishen, A.; Evins, A.E. (2016) [Neuropsychiatric safety and efficacy of varenicline, bupropion, and nicotine patch in smokers with and without psychiatric disorders \(EAGLES\): a double-blind, randomised, placebo-controlled clinical trial](#). *The Lancet*, **387** (10037): 2507–2520

Assaig clínic dissenyat amb la col·laboració de la FDA i l'EMA. Patrocinat per Pfizer en col·laboració amb GSK.

CONCLUSIONS

- Seguretat neuropsiquiàtrica- L'assaig clínic EAGLES evidencia que la vareniclina i el bupropió no suposen un risc de seguretat neuropsiquiàtrica. Aquests fàrmacs poden ser utilitzats de manera segura tant per a fumadors sense història clínica psiquiàtrica com per fumadors amb trastorn psiquiàtric estable.
- Eficàcia – La vareniclina, el bupropió i els pegats transdèrmics són més efectius que el placebo en el tractament de deshabitació tabàquica en pacients amb i sense història de trastorn psiquiàtric. La vareniclina és més eficaç que el bupropió i els pegats de TSN tant en la cohort psiquiàtrica com en la no psiquiàtrica.

CONSELL ALIMENTARI I ORIENTACIÓ DIETÈTICA

CAL ABORDAR L'AUGMENT PONDERAL
EN EL PROCÉS DE DESHABITUACIÓ
TABÀQUICA, un fenomen molt habitual

MOLTES
GRÀCIES!!